

Vypravěč z *(velkého)* města

Příjmení Urban znamená městský. Ten z města. Sotva by se na někoho hodilo lépe než na spisovatele Miloše Urbana. Příjmení získal po svém otčímovi a je tomu jménu maximálně věrný. Rád píše o Praze, zejména o Praze katedrál, kostelů či naposled uliček židovského ghetta v románu Lord Mord. Možná překvapí, že na rozdíl od svých hrdinů má rád moderní architekturu. Dokonce by přivítal dostavbu Staroměstské radnice.

První vzpomínka

Do Prahy jsem se poprvé podíval ještě jako dítě. Měli jsme tehdy příbuzné ve Vršovicích, takže jsme u nich i přespávali. Eden, místa kolem stadionu Bohemians a tehdejší třídy SNB, dnešní Vršovické, to je Praha, kterou si z dětství pamatuji.

Samozřejmě nás vzali příbuzní na Hrad. Z něj si nejlíp pamatuji nikoli katedrálu, ale Plečnikovo Býčí schodiště. Je to velice zvláštní architektonický prostor, takové schody, ve kterých můžete být jako v domečku. Tenkrát bych to ani neuměl pořádně popsat nebo k něčemu přirovnat, ale ve mně to zůstalo jako vzpomínka na Prahu, o které se mi zdálo. Když jsem měl divoké sny a někdo mě někam táhnul, nakonec se vynořilo tohle schodiště. Je to prostor téměř divadelní, klidně bych tam umístil děj nějaké tragédie.

Druhá návštěva

V osmnácti letech jsem přišel do Prahy studovat. Byl rok 1986 a město mi přišlo cizí a nafoukané. Ale byla to taková vznešená bída. Část dětství jsem strávil v Londýně a byl jsem zvyklý na velkoměsto a velkorysost, která se s ním pojí. Oproti tomu Pražáci velkorysí nebyli ani trochu a na nás, venkovany z Karlových Varů, se dívali spatra. Já si třeba nezakládal na tom, jak moderně chodím oblékaný, a v Praze jsem zaznamenal posměšky i od naprosto cizích lidí.

Život v Praze zpočátku připomínal život v klauzuře. Kolej, fakulta a téměř nic jiného. Praha byla nepřátelská až do třetího, kdy jsem začal s jedním kamarádem chodit na koncerty klasiky. A na jednu jsem Prahu začal vnímat z příjemnějšího úhlu. Najednou

jsem viděl, co všechno mi může nabídnout, co mi Karlovy Vary se svým symfoňákem, lázeňským divadlem a třemi kiny dát nemohly.

Moje město

Poprvé jsem si uvědomil, že Praha začíná být moje, když jsem ve čtvrtáku na vysoké škole vyjel těsně před revolucí na stáž do Norska, kde jsem se skamarádil s americkými studenty. Když se mě ptali, odkud jsem, rovnou jsem jim řekl, že z Prahy, protože do Karlových Varů už jsem se nechtěl vrátit. Od tehdy byla Praha moje město, i když jsem tady ještě neměl bydlení.

Mé první trvalé bydlení v Praze bylo na Lhotce na sídlišti. Dnes mi sídliště už nevádí, ale tenkrát to pro mě bylo jako cesta dolů. V Karlových Varech jsem bydlel na náměstí u Thermalu ve starém baráku s vysokými stropy. Kolem domy s omítkami jako šlehačkové dorty. Tenkrát mi taková podoba bydlení konvenovala, taková měšťácká, pohodová. A sídelák proti tomu byl oprostěný od jakýchkoli ozdob, špinavý a plebejský, až vulgární.

Dnes bydlím taky na sídlišti, ale v Bohnicích. Stále mi tam spousta věcí vadí, ale jak říkal architekt Vávra o panelácích sedmdesátých let, lidé sice bydleli v krabíčkách, ale uvnitř si budovali minipaláce – tak vidím, že to jde i v dnešní době.

Praha knižní?

Literární inspirace je všude – třeba na nádraží. Že jsem na pražské Hlavní nádraží situoval začátek povídky Běloruska, je zcela jasné. Tam se vždycky vyskytují negativní typy lidí, taxikáři, dívky

Příjemnější *pobled na Prahu* mi přinesly klasické koncerty

Byčí schodiště na Pražském hradě

Vrátí se na Václavské náměstí tramvaje?

Podvečerní silueta Hlavního nádraží

Literární inspirace
se nachází všude,
třeba na nádraží

Bohnice: minipaláce uvnitř krabic

Kobylice překvapí zajímavou smesíci stylů

a další vejdupky velkoměsta. Nikdy jsem tam neměl příliš dobrý pocit. Teď uvidíme, jak bude nádraží působit, až dostane po rekonstrukci nové společenské funkce.

Mně se vždycky hrozně líbila Fantova secesní budova, tak podivně přeškrtnutá magistrálou. Přitom je zvláštní, jak architektonicky ceněná je budova nádraží moderního, které právě prochází

Myslím, že Praha strašně potřebuje *moderní architekturu*

rekonstrukcí. Podle mě je to prostředí klaustrofobní a nesmyslné. Skleněné věže venku, které nikdo nepoužívá. Skla jsou na mnoha místech prokopnutá a někde dokonce prostřílená. A pak jsou tam holubím trusem zakálená šikmá okna, která na člověka skoro padají. Ono to patrně bylo myšleno jako vtíp. Jenže nedopadl vesele.

Pražská náměstí

Václavák jsem měl jako negativní místo v Sedmikostelí. Je to náměstí, které nemám rád a kam nerad chodím. Možná to vyplývá z řešení prostoru. Já bych tam vůbec nepouštěl auta a vrátil bych tam tramvaje. A ještě aby jezdily zadarmo, aspoň po Václaváku. V tom bych byl možná trochu levicovější, než jsem, ale myslím, že experimentovat s částečnými úseky dopravy, které by se nemusely platit, by mohlo být zajímavé pro velkoměsta se složitou dopravou, jako je Praha. Samozřejmě by podél kolejí středem mého Václaváku vedla široká chráněná cyklostezka.

Podobně podivné náměstí je Karlovo. Vrátil bych tam nějaké budovy. Kdysi tam byla kaple Božího těla a uprostřed měšťanské domy. V nich byla pražská slanečkárna, protože ty domy byly daleko od všeho, no a slanečky jsou cítit. Karlovo náměstí totiž nefunguje jako park. Už jenom to, že se nedá projít rovně, ale musíte jít buď po trávě, nebo oklikou po cestičkách. Tak obrovské náměstí si říká o piazzu s obeliskem a paprskovité cestičky s jedním či dvěma okruhy, možná i dlážděný labyrint. Neškodila by lehká světlá konstrukce s odpočinkovou a kulturní funkcí. Kavárna spojená s prostorem pro performance. A obrovské chráněné dětské hřiště s mělkými jezírky a umělými potůčky, kde by se v létě dalo brouzdat a posílat lodičky a v zimě klouzat po ledě.

Místa k zastavení

Kousek dál, pod Karlovem, je takové sedmikostelní místo, kam jsem byl nedávno přizván na exkurzi. V těchto místech je spousta nepřístupných zákoutí, proto se tam teď bude dělat velká rekonstrukce prostorů, aby se zpřístupnily lidem. Nakonec by měla vzniknout stezka, která propojí celý prostor od budov lékařské fakulty „dole“ po stráně a zahrady pod přírodovědeckou fakultou „nahore“. Měl by tu vyrůst park a venkovní výstavní prostor pro malé sochy a výtvarné objekty. Byl jsem z toho nadšený. Je dobře, že se dělají i takhle pěkné projekty, i když třeba jen maličké. Z mých knížek to možná tak nevypadá, ale mám rád moderní

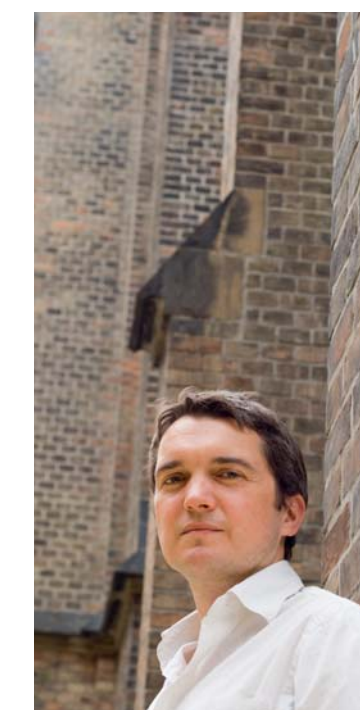
architekturu. Třeba se těším, až se bude vypisovat soutěž na dostavění Staroměstské radnice. Podle mého ten parčík na místě vybombardované radnice nefunguje jako veřejný prostor. Bylo by skvělé, kdyby tam stála úžasná budova, která by respektovala okolí a zároveň prosazovala sebe sama, jako každá architektura musí. Byla by prosklená, zasedali by tam radní a my bychom je

pěkně zvenčí mohli kontrolovat, jestli se zase nehádají. A veřejné schůze by se daly takto i poslouchat z reproduktorů.

Praha strašně potřebuje moderní architekturu. My nemáme ruiny, jako mělo Německo po válce, na kterých bychom stavěli moderní přístavky. Je špatné, že tady spolu bojují architekti a proti nim Klub za starou Prahu a památkáři. Mají spolu komunikovat a hledat řešení, ne se navzájem nenávidět.

Praha stylová

Někdo říká, že Praha je zakonzervovaná pro turisty. Něco na tom je. Ale stejně má světlá místa. Třeba teď projíždím na kole staré Kobylice. Taková rozbitá oblast, která nemá vlastní stavební názor. Ale kouknete třeba na křovím zarostlou skalku a tam stojí tři nové hranaté vilky, jejichž fasády jsou zajímavě členěné a mají ulité barvy. To působí pozitivně – vida, názor a vkus! Zasekaná stará čtvrť, kde za zdevastovanými statky a stodolami hrozí paneláky, a najednou mezi tím vznikne něco stylotvorného, kde se dobře bydlí. ■

Miloš Urban (*1967)

- Narodil se v Sokolově, část dětství prožil v Londýně, poté studoval na gymnáziu v Karlových Varech, dnes žije v Praze. Vystudoval moderní filologii na FF UK v Praze.
- V letech 1992–2001 působil jako redaktor v nakladatelství Mladá fronta, od 2001 pracuje v nakladatelství Argo. Jeho romány a novely (Poslední tečka za Rukopisy, Sedmikostelí, Hastrman, Paměti poslance parlamentu, Stín katedrály, Michaela, Santiniho jazyk, Pole a palisáda) i povídky Mrtvý holky se těší trvalé přízni čtenářů v ČR i v zahraničí.
- Za román Hastrman obdržel cenu Litera za rok 2001. Jeho nejnovější knihou je pražský román Lord Mord (2008).